

Læring gennem inkubationstid

For tiden er det læringsbegrebet, der er under lup, og undervejs støder man ind i spørgsmålet: Hvad så med undervisning ...? Hvem har ansvar for hvad?

For mig at se er undervisning knyttet til informations-, erfarings- samt faglig formidlingsdel, og læring er knyttet til erkendelsesdelen.

Fasen mellem undervisning og læring vil jeg kalde inkubationstiden.

Erkendelsen knytter sig til det eksistentielle, som er en forudsætning for at blive i stand til at lære at tage ansvaret for egen læring.

For at blive i stand til at tage ansvaret for egen læring må der for det første være en vilighed, modtagelighed hos barnet for overhovedet at ville forsøge at deltage, mens undervisning foregår. Den voksne bliver via sin undervisning ansvarlig for lugten i bageriet, det vil sige læringskulturen.

I folkeskoleloven paragraf 1 står der, at vi voksne skal opdrage til ligeværdighed. Det tvinger os voksne til – rent etisk – at forholde os til relationen barn/voksen. Skal ligeværdighed tages alvorligt, har barnet ret til at være tavs,

tvivlende, undersøgende, spørgende og undrende over for det, der undervises i.

Det, der bliver opfattet af modtageren, er nødvendigvis ikke det, der bliver formidlet, men det er det, der ligger til grund for den følgende bearbejdning for det enkelte barn – den enkelte unge.

Det forudsætter igen, at barnet/den unge bliver taget alvorligt af underviseren. Om samspillet lykkes, har i højere grad noget at gøre med underviserens adfærd end underviserens indholdsdel.

Det enkelte barns modtageapparat er nuanceret. Nogle opfatter auditivt, andre visuelt eller kinæstetisk.

Der må nu være tid til at fordøje, overveje, afprøve, justere, afvise, for til sidst at komme frem til enten:

1. Dette har jeg forstået (aha-oplevelsen), det kan jeg bygge videre på. Det er godt for mig.

2. Det forstår jeg ikke, på trods af uddybende spørgsmål siger det mig intet, det kan jeg ikke bruge.

3. Eller blot at tage det ind mekanisk – i erkendelse af, at noget bare hører med som en nødvendig del af helheden.

Alle tre modtageformer er et billede på læringsforløb.

Det er lige netop i dette brændpunkt, at underviseren skal kunne tåle at blive afvist uden at tage det personligt. Her bliver underviseren fak-

tisk hjulpet af barnet/den unge til at sætte fokus på sig selv og det ansvar, der er den voksnes – nemlig: Ansvar for relationens kvalitet. Vil vi voksne lære at bruge signalerne fra vore børn og unge til at sætte fokus på vore egne begrænsninger og udviklingsmuligheder i stedet for at kalde dem »de uvorne unge«, så bliver der rum, plads og mangfoldighed i den danske skole.

Fra det øjeblik, informationer indtages, begynder sansesystemet at træde i kraft.

Forestillingsevnen, følelserne, forsvarsmekanismen, analysefasen og så videre, alt sammen elementer, der er med til at give symptomer i inkubationstiden enten i form af vrede, begejstring, afmagt, afvisning, indsigt, engagement, håb, drømme, muligheder eller begrænsninger. Alle disse forskelligartede reaktioner i en skoleklasse må i sagens natur have brug for plads og tid til at blive fordøjet for at komme ud i den anden ende som læring.

Inkubationstiden mellem undervisning og læring vil så finde sin individuelle og fælles tidshorisont, som igen vil tvinge os voksne til at give slip på styringen og dvæle mere i processen med åbne sanser for de samspil og gruppedynamikker, der vil udvikle sig i klasserummet mellem børnene og de unge og mellem de voksne og børn/unge. Det vil blive til gavn for kreative, engagerende dialoger, projekter og færdigheder, som børnene og de unge vil være i stand til at udvikle i tæt samhørighed og sund afstand til hinanden, alt efter hvordan undervisningens form og indhold er tilrettelagt i forhold til de enkelte mål.

Anne Mette Holstein Dirks
proceskonsulent, lærer
Sønderborg